

HEGEDÚS NORBERT

Felkavaró történetek

Neil Gaiman: Felkavaró tartalom

„Ezt a könyvet korrektül elláttam figyelmeztetéssel. Most már csak az összes többi könyv miatt kell aggódnunk, és persze az élet miatt, ami hatalmas és komplikált, és nem szól előre, hogy bántani fog.”

Neil Gaiman

A 2015-ös Könyvhéten jelent meg magyar fordításban Neil Gaiman harmadik, rövidebb írásokat tartalmazó kötete. A cím a nyugati világban terjedő „trigger warning” kifejezésre utal, mely az adott esetben a felkavaró tartalomra figyelmezteti az érdeklődőt. A „felkavaró tartalom” természetesen ezúttal a szövegekre utal, melyek a kissé hatásvadász alcím szerint alkalmasak a nyugalom megzavarására. Gaiman – jó szokásához híven – ezúttal is mellékel egy *Bevezetőt* a kötethez, melyben megindokolja a címválasztást („felmerült bennem, hogy egy nap vajon nem az én munkáimra kerül-e majd *felnett tartalom* figyelmeztetés”), és ismerteti az írások keletkezésének történetét.

A figyelmeztetés ugyan néhány esetben indokoltnak tűnik (sőt, ismerve a szerző eddigi alkotásait, már néhány korábbi mű esetében is felkerülhetett volna a könyvekre), de nem kell túl komolyan venni: a kötetet bátran a kezébe veheti mindenki. A *Felkavaró tartalom* lényegében a *Tükör és füst*, ill. a *Törékeny holmik* által kitaposott utat folytatja, mind a szerkezet, mind a témák tekintetében.

Gaiman még mindig hihetetlenül jól mesél, lenyűgöző, hogyan képes akár egy-két mondattal hangulatot és mélységet adni egy-egy jelenetnek vagy alaknak. A *Bevezető* ismét tele van szórva a történetmesélésre vonatkozó önreflexív utalásokkal és vallomásokkal, sok az ironikus kikacsintás, de az olvasó eltűnődhet: elég lesz ez így harmadszor is? Valószínűleg érezhetett valami ilyesmit Gaiman is, ugyanis több helyen is bocsánatot kér az olvasótól: „csak remélni tudom, hogy valahol ezeken az oldalakon akad egy olyan történet, amit amúgy sosem olvastak volna”.

A félelem persze alaptalan, a történetek és a maroknyi vers hozzák az elvárható színvonalat. Bár sem a kötet szerkezete, sem a felhasznált módszerek (intertextuális játékok, az irodalmi hagyomány ironikus rekontextualizálása, klasszikus mesék újraírása) nem változtak a *Törékeny holmik*hoz vagy a *Tükör és füst*hoz képest, a történetek hihetetlenül változatosak és elképesztő érzelmi skálát járnak be. Még mindig lenyűgöző, mennyit tud Neil Gaiman az emberről, a

kicsinyességünkről, hibáinkról és erényeinkről. A szövegek közül néhány ismerős lehet: az *Aki elfelejtette Ray Bradbury*-t című megható emlékezés az *Árnyak és rémek* c. Bradbury-emlékkötetből (szerk. Sam Weller és Mort Castle), a Locus-díjas „Az igazság egy barlang a fekete hegyen” pedig a *27 képtelen történetből* (szerk. Neil Gaiman és Al Sarrantonio). Többségében viszont a kötet teljesen új tartalmat közöl, most ezekből mutatunk be párat, szigorúan szubjektíven.

A *Narancs* egy nyomozási jegyzőkönyv egyik, hiányos fele: egy tizenhét éves lány válaszait olvassuk, egy roppant furcsa incidens után, mely során a hölgy testvérét feltehetően idegenek rabolták el. Mivel az olvasó csak következtetni tud a feltett kérdésekre, az eleve homályos eseményeket még nehezebb rekonstruálni: az olvasó legalább olyan fontos szerepet tölt be a történet létrehozásában, mint a szerző.

Neil Gaiman masszívan jelen van az interneten, személyes honlapján rendszeres blogot vezet, és a közösségi média oldalain is meglehetősen aktív. Ezen internetes jelenlét lenyomata a *Mesenaptár* c. szöveg, mely egy közösségimédia-projekt eredménye. A *Mesenaptár* tizenkét novellája válasz egy tweetre az év hónapjairól.

A *Halál és a méz esete* arra a kérdésre keresi a választ, hogy miért kezdett el méhészkedni idős korában a világ legjobb detektívje, Sherlock Holmes, aki tudvalevőleg csak akkor volt boldog, amikor egy érdekes ügyön dolgozhatott. Nem egy szokványos Sherlock-történet, sem a hangulatot, sem a szerkezetet tekintve, de az elbeszélés végére a detektív egy olyan rejtélyt göngyölít fel, ami valóban megkoronázza a pályafutását.

Klikk-klakk, a zörgőszörny: a bugyuta cím ellenére ez a rövidke írás az egyike azoknak, melyek indokolttá teszik a *Felkavaró tartalom* címet. A legfélelmetesebb mindig az, amire nem számítunk, amire nem figyelünk oda. Remek kis horror, öt oldalban.

Végül még említsük meg a *Fekete kutya* című elbeszélést. A címadó mitikus szörnyről már számos írás született, Gaiman most az *Amerikai istenek* világában szerepelteti. Három év telt el a regény eseményei óta, Árnyék még mindig a vidéki Angliában időzik. Ezúttal egy álmos kis falu nyugalma zavarja meg akaratlanul, különleges származásának köszönhetően olyan események láncolatát indítva el, melyek régi sebeket tépnek fel, s elfeledett hagyományokat élesztenek újra. Kicsit melankolikus szöveg, a szerző számára valószínűleg ujjgyakorlat lehetett, de jó volt újra találkozni Árnyékkal.

Már ezek az önkényesen kiemelt példák is visszaadnak valamit a kötet sokszínűségéből, de ez tényleg csak a felszín: találunk még Csipkerózsika-újrairást (*Tekintettel a formáságokra*), Csipkerózsika-Hófehérke crossovert (*Az alvó és az orsó*), egy történetet a Doktorral és a TARDIS-szal (*Semmi óra*), de egészen hétköznapi helyzetekre szóló útmutatót is (*Hogyan rakjunk össze széket*).

Bár Gaiman a *Bevezetőben* a miatt panaszkodik, hogy a novelláskötetek a kiadói szakmában nem számítanak kapósnak, a jelenlegi magyar piacot figyelve mégis szerencsésnek mondhatjuk magunkat. A műfaj szerelmesei a *Felkavaró történeteken* kívül *Sherlock Holmes lehetetlen kalandjaival* (szerk. John Joseps Adams és David Barr Kirtley), vagy néhány *Zsiványokról* szóló történettel (szerk. George R. R. Martin és Gardner Dozois) felfegyverkezve vészeltetik át a tikkasztó nyári napokat vagy a hosszú téli estéket (mindkét gyűjteményes kötet tartalmaz egyébként egy Gaiman-szöveget is). Nem marad más, mint elolvasni a könyvet. De ne feledjék: a tartalom néhol felkavaró lehet!